

تبیین اثرات شهرک‌های صنعتی بر کیفیت زندگی شاغلان روستایی شهرک‌ها (مطالعه موردی: شهرک صنعتی شریف، شهرستان ابهر، استان زنجان)

مه‌دی حاجیلو* - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
مجتبی قدیری معصوم - استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران
محمد رضا رضوانی - استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۵/۱۹

چکیده

ایجاد شهرک‌ها و نواحی صنعتی یکی از رویکردهای رایج صنعتی سازی در کشورها بوده که در جهت دگرگونی تکنولوژیک و در راستای بهبود کیفیت زندگی بویژه در نواحی روستایی مطرح گردیده که در نهایت شکوفایی و توسعه روستا و کل کشور را به همراه داشته است. پژوهش حاضر در جهت بررسی نقش شهرک صنعتی شریف بر کیفیت زندگی شاغلان روستایی در شهرک صنعتی شریف شهرستان ابهر (بخش مرکزی، دهستان حومه) بوده است، که در این راستا روش پژوهش به صورت توصیفی و تحلیلی بوده که در این راستا ۷ شاخص آموزش، مشارکت، وضعیت مسکن، وضعیت الگوی مصرف، امنیت شغلی، تعلق اجتماعی و بیمه و تامین اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفت که در این میان برای تعیین پایایی پرسشنامه از آزمون الفای کرونباخ در نرم افزار Spss استفاده شد که پایایی پرسشنامه برابر با ۰/۹۲۶ بوده که در حقیقت موید پایایی بالای پرسشنامه بوده است، جامعه آماری شامل شاغلان روستاهای نمونه در شهرک صنعتی شریف بوده است و تعداد نمونه بر اساس فرمول کوکران برابر با ۲۱۹ نفر شاغل بوده که با توجه به عدم دسترسی به تمامی افراد نمونه ۵۰ درصد از شاغلان که برابر با ۱۰۹ شاغل روستایی بوده، مورد ارزیابی قرار گرفتند و در ادامه برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار Spss و آزمون Paired-Samples t-test برای ارزیابی کیفیت شاخص‌های مذکور در دو مقطع قبل و بعد اشتغال در شهرک صنعتی استفاده گردید که نتایج بیانگر ارتقاء و مطلوبیت شاخص‌های کیفیت زندگی شاغلان در تاثیر پذیری از شهرک صنعتی شریف بوده است.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، شهرک صنعتی، روستاهای پیرامونی، شاغلان روستایی، شهرستان ابهر

نحوه استناد به مقاله:

حاجیلو، مه‌دی، قدیری معصوم، مجتبی، رضوانی، محمد رضا. (۱۳۹۶). تبیین اثرات شهرک‌های صنعتی بر کیفیت زندگی شاغلان روستایی شهرک‌ها (مورد: شهرک صنعتی شریف، شهرستان ابهر، استان زنجان). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۲(۴)، ۷۶۵-۷۸۴.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_538275.html

مقدمه

بی تردید شهرک‌های صنعتی یک تصمیم سرنوشت ساز در زمینه توسعه اقتصادی و بویژه بهبود وضعیت شاخص‌های کیفیت زندگی در میان شاغلان این شهرک‌ها کسانی است که به صورت مستقیم و غیر مستقیم با این جریان در ارتباط بوده‌اند، به عبارتی استقرار صنعت در مناطق روستایی در قالب شهرک‌های صنعتی، سبب جذب نیروی جویای کار در مناطق روستایی شده و زمینه مناسب برای ایجاد تحول در وضعیت زندگی روستاییان را فراهم آورده، لذا می‌توان گفت احداث شهرک‌های صنعتی اشتغال پایدار، دسترسی به رفاه بیشتر و بهبود کیفیت زندگی را برای روستاییان به همراه دارند (Mirlofti & Mollanorzi, 2015: 243)، لذا تأثیرات نفوذ صنعت در مناطق روستایی با ایجاد اقتصادی فعال می‌تواند دارای اثرات تکاثری باشد، به طوری که تجربیات کشورهای متعدد نشان می‌دهد هر تغییر ساختاری از طریق صنعتی شدن، نه تنها نقش اقتصادی با ارزشی در مناطق روستایی ایجاد می‌کند بلکه منجر به اقتصاد خود رانشی می‌شود (Wheatz, 2006: 63)، بر این اساس این شهرک‌های صنعتی می‌توانند از طریق افزایش تولیدات روستایی، بهره‌وری، ایجاد فرصت‌های شغلی، تامین نیازهای اساسی و ایجاد پیوند با دیگر بخش‌های اقتصادی نقش بسیار مهمی در توسعه روستایی ایفا کنند (Radpear, 2008). لذا شهرک‌های صنعتی در راستای رسالت خود که همانا فراهم ساختن بستر مناسب برای شکوفایی صنعت است، به سبب ارائه تسهیلات عمومی، خدمات و آماده‌سازی زمین با قیمت مناسب که در شهرک فراهم می‌شود، توانسته‌اند نظر صاحبان صنعت را برای استقرار در این نوع شهرک‌ها جلب نمایند. در واقع، صنعتی کردن بخشی از اقتصاد روستایی، می‌تواند سرآغاز تحولات مهمی در اقتصاد روستا و اقتصاد ملی شود که از جمله بارزترین نتایج آن می‌توان جذب بخشی از نیروهای فعال کشور، تامین بخشی از نیازهای جامعه روستایی، افزایش درآمد و... می‌باشد. صنعتی کردن روستا به استقرار صنعت در مراکز روستایی اشاره دارد و باعث ایجاد اشتغال غیرکشاورزی، کمک به جلوگیری از جریان مهاجرت به مراکز شهری، تقویت پایه‌های اقتصادی مراکز روستایی، استفاده کامل از مهارت‌های موجود در ناحیه، فرآوری تولید کشاورزی محلی و تهیه نهاده‌های اساسی و کالاهای مصرفی برای کشاورزان و دیگر افراد محلی می‌شود (Amini, 2010: 228). به عبارتی استقرار صنعت و نواحی صنعتی در محیط روستاها می‌تواند با تقویت بنیان‌های اقتصادی، اشتغالزایی، جذب نیروی مازاد کار و بسیج سرمایه اندک به بهره‌برداری از منابع و مهارت‌های محلی انجامیده و با شکستن دور باطل فقر، از مهاجرت روستاییان به شهرها جلوگیری کند (Sahraiyani, 2001: 43).

از دیدگاه برنامه‌ریزان توسعه منطقه‌ای، شهرک‌های صنعتی منجر به اشتغالزایی، جلوگیری از مهاجرت افراد منطقه، متوازن نمودن سیاست‌های توسعه، جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، کاهش سرمایه‌گذاری اولیه برای ایجاد زیرساخت‌های تولیدی و بهترین مکان برای انباشت سرمایه و بهبود مهارت‌های افراد بی‌تجربه و کم سرمایه می‌باشد (Hajebi et al, 2015: 64). در این میان کیفیت زندگی، مفهومی پیچیده و چند بعدی است که تحت تأثیر مولفه‌هایی چون زمان و مکان، ارزش‌های فردی و اجتماعی قرار دارد و از این رو معانی گوناگونی برای افراد و گروه‌های مختلف بر آن مترتب است بگونه‌ای که برخی آن را به عنوان قابلیت زیست پذیری یک ناحیه، برخی دیگر به عنوان اندازه‌ای برای میزان جذابیت و برخی به عنوان رفاه عمومی، بهزیستی اجتماعی، شادکامی، رضایتمندی و مواردی از این دست تعبیر کرده‌اند (Epley & menon, 2007: 282). از این رو پژوهش حاضر ضمن بررسی جایگاه و اهمیت شهرک‌های صنعتی در نواحی روستایی به بررسی اهمیت تاسیس شهرک صنعتی شریف که در میان مجموعه‌ای از روستاهای بخش مرکزی (دهستان حومه) شهرستان ابهر که دارای ۱۶ روستا بوده، واقع شده است که در این راستا به بررسی تأثیر این مسئله بر کیفیت زندگی شاغلان روستایی روستاهای نمونه در شهرک صنعتی پرداخته می‌شود، در این راستا همان گونه که پیش‌تر به اهمیت و نقش شهرک‌های صنعتی در ابعاد مختلف اشاره گردید، لذا تلاش بر این است تا تأثیراتی که شهرک صنعتی شریف شهرستان ابهر بر کیفیت زندگی از جهت بهبود وضعیت روستاییان و یا ایجاد نقاط ضعف و محدودیت برای آنان از جمله در ارتباط با بحث‌های زیست‌محیطی مورد ارزیابی و میزان رضایت شاغلان روستایی در شهرک صنعتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین در ادامه به بررسی نمونه‌هایی از مطالعات داخلی و خارجی که در بعضی از جنبه‌ها منطبق با پژوهش حاضر بوده است پرداخته می‌شود:

لی (۲۰۰۱) تابوان را به عنوان یکی از کشورهای تازه صنعتی شده در نظر گرفته و در قالب پیمایش به ارزیابی کیفیت زندگی ۳۳۱ نفر از ساکنان این کشور از بعد ذهنی پرداخته است. سوال‌های تحقیق براساس ۵ متغیر که با کیفیت زندگی در ارتباط هستند

طراحی شده بود. این ۵ متغیر عبارتند از: خدمات شهری^۱، رضایت محلی^۲، موقعیت اجتماعی^۳، ارزیابی محلی^۴ و تعلقات محله‌ای^۵. هر کدام از این متغیرها خود توسط متغیرهای دیگری در قالب پرسش‌نامه عملیاتی شده بودند. پرسش‌نامه‌های جمع‌آوری شده پیمایش با استفاده از نرم افزار لیزرل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج حاصل از این تحلیل نشان داد که ناحیه محل زندگی، ازدواج، سن، آموزش و درآمد بر روی حوزه‌های مختلف رضایت از زندگی تأثیر گذارند. متغیر اصلی مؤثر بر رضایت، موقعیت اجتماعی و تعلقات محله‌ای است که با کیفیت زندگی رابطه مستقیمی دارند. داس و همکاران در تحقیقی تحت عنوان بررسی الگوی صنعتی شدن در شمال شرق هند، دریافته‌اند که گسترش صنایع توانسته است فقر روستایی را کاهش دهد و منجر به معیشت پایدار روستاییان گردد، همچنین از دیگر پیامدها کاهش مهاجرت روستاییان و افزایش رفاه بوده است و اینگونه نتیجه‌گیری کرده‌اند که اگر صنایع کوچک و صنایع خانگی در ارتباط با فعالیت‌های کشاورزی منطقه باشد می‌تواند نقش موثری در توسعه روستاها ایفا نماید (Das et al, 2011: 164). ساندار و سرینی واسان در مقاله‌ای تحت عنوان صنعتی سازی روستایی، چالش‌ها و پیشنهادها، بیان می‌دارند که نتیجه یافته‌های آنان در مطالعات محلی در برخی از نواحی روستایی هند بیانگر این مطلب است که نواحی روستایی صنعتی شده و یا نزدیک به شهرهای صنعتی در مقایسه با نواحی روستایی بدون دسترسی به صنعت و سنتی از تداوم و ثبات کیفیتی و رضایتی بالایی برخوردار بوده‌اند به گونه‌ای که نه تنها دافع جمعیت نبوده بلکه در برخی از موارد جاذب جمعیت از سایر نواحی نیز بوده‌اند و هر اندازه تمرکز صنعت در این روستاها زیاد بوده به همان میزان تنوع شغلی و رضایت مردم محلی بیشتر بوده است اگرچه از نظر زیست محیطی اثراتی منفی در پی داشته‌اند (Sundar & Srinivasan, 2009: 126). حیدری ساربان (۱۳۹۳)، مطالعه‌ای با عنوان "سنجش و اولویت بندی مناطق روستایی بر حسب سطوح کیفیت زندگی شهرستان مشگین شهر" انجام داد. هدف این مقاله سنجش و اولویت بندی مناطق روستایی بر حسب سطوح کیفیت زندگی با استفاده از تاپسیس فازی در شهرستان مشگین شهر می‌باشد. نتایج مدل تاپسیس فازی براساس وزن‌های محاسبه شده نشان داد که در بین دهستان‌های شهرستان مشگین شهر؛ دهستان صلوات و نقدی از حیث کیفیت زندگی در رده اول و دوم و دهستان قره سو در رده آخر قرار دارد. شهرک صنعتی، محلی است مرکب از واحدهای تولیدی و خیابان‌هایی که اغلب شامل برخی از خدمات مشترک بوده و گوناگونی و تنوع این خدمات بستگی به نیازهای صنایع و تصمیمات مربوط به اداره و سازمان‌دهی مجتمع دارد (Motiee langroodi & Najafikani, 2011:28). معمولاً در این شهرک‌ها تمام یا قسمتی از تسهیلات و خدمات از قبیل آب، برق، خیابان‌های دسترسی، آشنشانی، خدمات عمومی و رفاهی نظیر بانک، پست، درمانگاه ارائه می‌شود و از نظر تملیک نیز زمین به صورت قطعی واگذار نمی‌شود بلکه به صاحبان کارگاه‌ها حق بهره‌برداری داده می‌شود. در حقیقت توسعه سریع شهرک‌های صنعتی در نواحی روستایی نشان دهنده یک الگوی عملی از نظریه‌ها و روش‌های صنعتی شدن می‌باشد که به شدت توسعه جامعه مدرن را تحت تأثیر قرار داده و خود جوامع روستایی را به سمت پویایی و ثبات در زمینه‌های اقتصادی - معیشتی هدایت می‌نماید (Yu Zeng et al, 2013: 969). لذا با شدت‌گیری تضاد بین رشد اقتصادی و محیط‌زیست، ارزیابی محیط‌زیست در شهرک‌های صنعتی و ایجاد آن‌ها در نواحی روستایی به تدریج به یک موضوع داغ در زمینه‌های علمی تبدیل گردید (Hui, 2011: 1945)، البته در کنار مزایای آن مضرراتی هم به همراه داشته که طراحان و برنامه‌ریزان می‌بایست در امکان‌سنجی و استقرار صنعت و شهرک‌های صنعتی آگاهی کامل داشته باشند چنانچه انباشت سنگین مواد فلزی در خاک‌ها بوسیله صنعتی شدن به عنوان یک توان تهدیدی در ارتباط با غلات و نقل و انتقال آن‌ها بویژه در شهرک‌های صنعتی در اطراف روستاها در ارتباط با چرخه‌های غذایی بوده است (Rashdi, 2013: 273). البته با توجه به اینکه بسیاری از شهرک‌های صنعتی، محل‌های دفن زباله، کارخانه‌های کمپوست در آن‌ها واقع شده، عوارضی را برای جوامع شهری ایجاد نموده است لذا در نتیجه نگرانی‌های موجود و مبحث عدالت زیست محیطی انتقال این شهرک‌های صنعتی به نواحی مستعد روستایی کمترین تأثیر بر آلودگی هوا و بیشترین مزیت اقتصادی برای روستاییان به همراه داشته است (Fang mao et al, 2012: 274). همچنین محیط روستا به عنوان یک محدوده زیست محیطی، متاثر از سیستم‌های مختلف طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که تغییر در هر یک از این سیستم‌ها، کلیت محیط روستا را دستخوش تغییرات می‌کند

1. Civic services
2. Neighborhood satisfaction
3. Community status
4. Neighborhood assessment
5. Local attachment

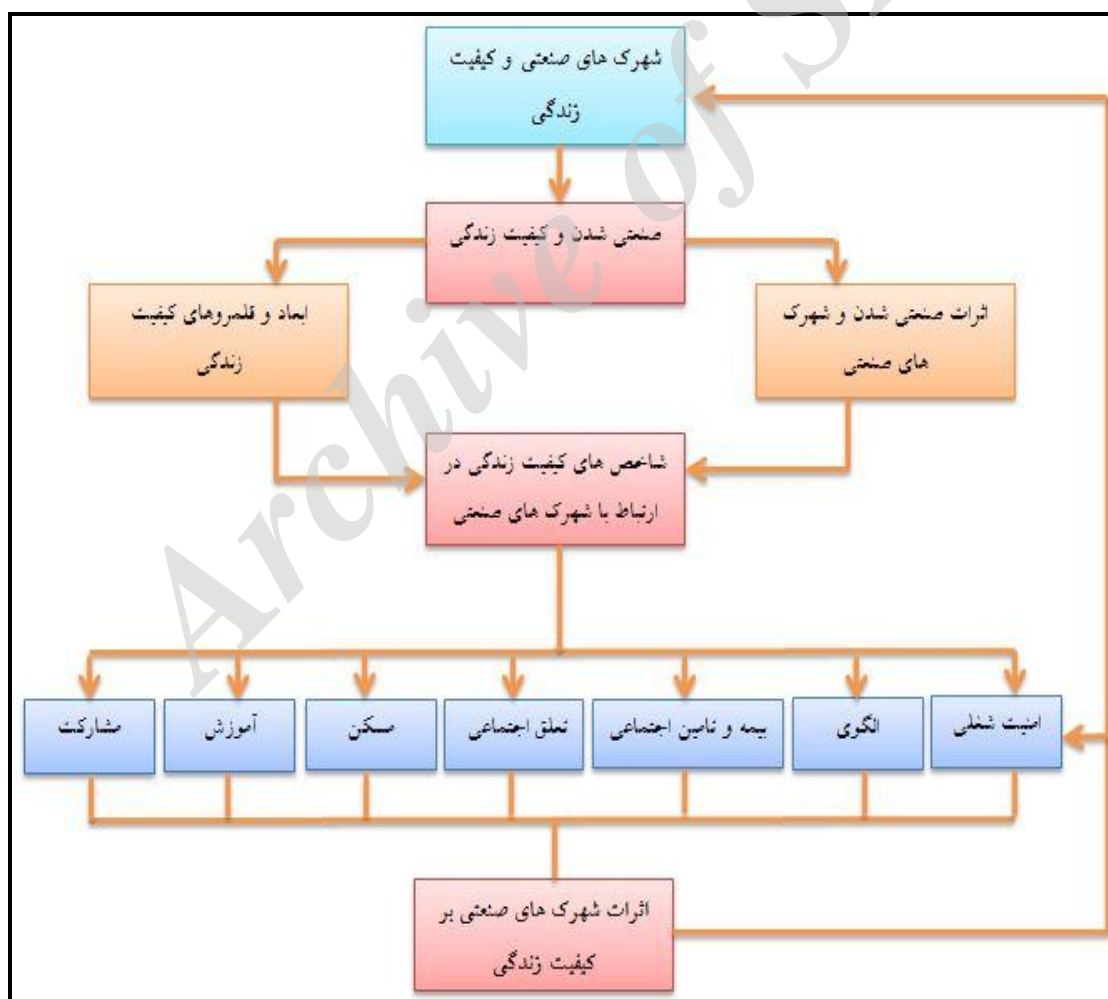
و در نهایت، منجر به توسعه یا عقب ماندگی آن خواهد شد، در این میان بخش صنعت به عنوان یک سیستم مهم از ساختار محیط روستا، به دلیل ایجاد اشتغال، افزایش درآمد و کاهش فقر در جامعه روستایی بویژه در جامعه‌ای که اقتصاد کشاورزی بر آن‌ها حکم فرماست، از اهمیت بسزایی برخوردار است (Bazrafshan et al, 2013: 234)، بنابراین یکی از روش‌های صنعتی کردن روستا ایجاد صنایع کوچک مقیاس همچون ایجاد شهرک‌های صنعتی در نواحی روستایی است که می‌تواند در تعدیل مشکلات جمعیت روستایی از نظر تامین اشتغال و فعالیت موثر باشد (Bouzarjomehri & Yousefi, 2014: 43).

کیفیت زندگی از جمله مسائل مهمی است که ابتدا با گسترش همه جانبه فناوری و فرآیند صنعتی شدن در کشورهای غربی مورد توجه اندیشمندان قرار گرفت (Molaeihashjin et al, 2014: 18). در حقیقت کیفیت زندگی به دلیل گسترش روند صنعتی شدن و پیشرفت فناوری که توجه به بعد کمی زندگی انسان را مد نظر قرار می‌دهد و همچنین به دنبال غفلت از جنبه‌های کیفی زندگی انسان، طی چند دهه گذشته در کشورهای غربی مورد توجه اندیشمندان علوم انسانی قرار گرفت (Lotfi et al, 2014: 1). رویکردهای مربوط به کیفیت زندگی را می‌توان در یک تقسیم‌بندی کلی به دو دسته توصیفی و تبیینی تقسیم کرد. رویکردهای توصیفی رابطه کیفیت زندگی را با متغیرهایی چون جنس، سن، سواد بررسی کرده و مسأله محوری آن‌ها، سنجش کیفیت زندگی براساس متغیرهای زمینه‌ای است. رویکردهای تبیینی معطوف به شناخت عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی اعم از عوامل عینی و ذهنی بوده که رویکردهای تبیینی خود به دو دسته عاملیت‌گرا و ساختارگرا تفکیک می‌شوند (Kochakinejad et al, 2009: 7). امروزه بین دو نوع کاملاً مجزا از شاخص‌ها برای سنجش کیفیت زندگی توافق نظر نسبی وجود دارد؛ شاخص‌های رویکرد ذهنی و شاخص‌های رویکرد عینی (Ahmadi, 2009: 40-41). مطالعات جدید برای اندازه‌گیری کیفیت زندگی در مناطق مختلف دنیا غالباً بر دو گونه شاخص عینی (کمی) و ذهنی (کیفی) تاکید دارند، از این رو برای سنجش و ارزیابی کیفیت زندگی روش‌های زیادی از جمله تحلیل‌های توصیفی و استنباطی آماری و تحلیل‌های غیر آماری وجود دارد (Barimani & Balochi, 2013: 587). کیفیت زندگی یکی از مهمترین مسائل پیش روی جهان امروز است. افزون بر این، ارتقای شاخص‌های کیفیت زندگی از مهمترین اهداف حکومت‌ها و دولت‌های مختلف در سطح دنیا محسوب می‌شود (Hossienzadeh & Mirzaiee, 2007: 17) و از دهه‌های پایانی قرن بیستم در پی بروز پیامدهای منفی حاصل از رویکردهای توسعه‌ای متمرکز بر رشد اقتصادی و همچنین برجسته شدن جنبه‌های اجتماعی توسعه در قالب مباحث توسعه و سیاست اجتماعی، سازه کیفیت زندگی به عنوان شاخصی برای ارزیابی و جهت دادن به توسعه و سیاست‌های توسعه در سطوح مختلف و همچنین اصلاح، و تقویت رویکردهای جدید توسعه با محوریت توسعه اجتماعی مورد توجه قرار گرفت (Ghaffari & Omidi, 2009: 1) نیز امروزه تقریباً همگان هدف نهایی انواع توسعه را افزایش کیفیت زندگی می‌دانند. برای مثال با نگاهی به شاخص‌های توسعه اجتماعی بانک جهانی، مشاهده می‌شود که ریشه کنی فقر، ایجاد اشتغال، انسجام اجتماعی، برابری جنسیتی و دسترسی به آموزش و بهداشت، از مهمترین شاخص‌های توسعه هستند (Vesali & Tavakol, 2012: 198) که تمام این شاخص‌ها به عنوان شاخص کیفیت زندگی محسوب می‌شود. در واقع مفهوم کیفیت زندگی یک متغیر مرکب می‌باشد که از چندین متغیر متأثر می‌گردد (Jajarmi & Kalte, 2006: 5) و امروزه کیفیت زندگی، یکی از چارچوب‌های نظری قابل قبول در بررسی شرایط زندگی جوامع مختلف به شمار می‌رود. کیفیت زندگی، وضعیت فرد و یا افراد یک جامعه را با توجه به عوامل برون‌زایی نظیر فن‌آوری تولید، زیرساخت‌ها، نهادهای اجتماعی، روابط اجتماعی محیط زیست و مانند آن‌ها تحت تاثیر قرار می‌دهد. به طور کلی کیفیت زندگی، علاوه بر مسائل اقتصادی، نگرانی‌های اجتماعی و محیط زیست را نیز مد نظر قرار می‌دهد (Basakha et al, 2011: 37) و در واقع، نظریه کیفیت زندگی، ترویج و توسعه مفاهیم کیفیت زندگی مردم است تا بهترین شیوه‌های زیستی برای آن‌ها فراهم شود؛ بنابراین هدف نهایی از مطالعه کیفیت زندگی و کاربرد متعاقب آن برای این است تا مردم قادر به داشتن زندگی با کیفیت بالا باشند؛ به طوری که این زندگی مطلوب و لذت بخش باشد (Ghanbari et al, 2013: 75) بحث کیفیت زندگی به تازگی در ادبیات توسعه پایدار و برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی و مباحث اقتصاد نوین مطرح گردیده و جایگاه ویژه‌ای یافته است.

شاخص‌های رویکرد ذهنی برای توصیف شیوه‌هایی که مردم اوضاع اطرافشان را درک می‌کنند، مثل رضایت از شغل طراحی شده‌اند (Ahmadi, 2009: 36). این شاخص‌ها براساس پاسخ‌های روانی نظیر رضایت شغلی اندازه‌گیری می‌گردد (Rezvani et al, 2010: 6). این دسته براساس چگونگی درک و توصیف مردم از وضع خود استوار می‌باشد (Ahmadi, 2009: 40-41) کیفیت زندگی در بعد ذهنی، به داشتن استقلال عمل در افزایش رفاه ذهنی شامل لذت جویی، رضایت‌مندی، هدف داری در زندگی

و رشد شخصی رشد و شکوفایی در مسیر سعادت و دگرخواهی اجتماعی و مشارکت گسترده در فعالیت های اجتماعی اشاره می کند (Ghaffari & Omid, 2009: 13). بعضی از پژوهشگران اعتقاد دارند که واژه کیفیت زندگی در ارتباط با بعد ذهنی آن استدلال می شود و عده ای نیز معتقدند کیفیت زندگی براساس توانایی نوآوری براساس توانایی مردم برای دستیابی به اهداف با ارزش آن ها معنا می شود (Roberto et al, 2010: 429). بعد ذهنی شامل ادراکات و ارزشیابی های افراد از وضعیت زندگی شان می باشد (Rezvani et al, 2010: 37). جنبه های ذهنی برتجارب خوشایند و بدآیند زندگی فردی و حتی جمعی مانند سرخوردگی، احساس بیگانگی از جامعه و از خویشتن خویش، احساس رضایت از زندگی، اشتیاق های آدمی و ادراکات انسانی دلالت دارد.

شاخص های رویکرد عینی آن هایی هستند که سعی برتوصیف محیط های فیزیکی و اجتماعی دارند که مردم در آن ها زندگی و کار می کنند. مثل: تدارکات خدمات بهداشتی، آموزشی، نرخ بیکاری، فعالیت های فراغت یا وضعیت مسکن (Ahmadi, 2009: 36). این گونه شاخص ها براساس فراوانی یا کمیت فیزیکی اندازه گیری می شوند (Rezvani & Mansoriyan, 2008: 6) در این دسته از شاخص ها محیط های زندگی و کار افراد و گروه ها توصیف می شود، مانند امکانات بهداشتی، تسهیلات فراغت، مسکن و مانند آن. لازمه کیفیت زندگی فردی در بعد عینی، تأمین نیازهای اساسی و برخورداری از منابع مادی جهت برآوردن خواست های اجتماعی شهروندان است (Ghaffari & Omid, 2009: 13) بعد عینی وضعیت ظاهری و ملموس زندگی را نشان می دهد (Rezvani et al, 2010: 6).

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی- توسعه‌ای، از نظر روش توصیفی- تحلیلی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات و داده‌های مورد نیاز در دسته تحقیقات میدانی و پیمایشی قرار می‌گیرد، بگونه‌ای که در این راستا ۷ شاخص: آموزش، مشارکت، وضعیت مسکن، وضعیت الگوی مصرف، امنیت شغلی، تعلق اجتماعی و بیمه و تامین اجتماعی به صورت روش محقق ساخته طراحی و برای هر یک نماگرهای مربوط تنظیم گردید و سپس در دو مقطع قبل و بعد اشتغال روستاییان در شهرک صنعتی شریف مورد ارزیابی قرار گرفته که برای این منظور از آزمون Paired-Samples T Test در نرم‌افزار SPSS استفاده گردید که نتایج حاصل از پژوهش برای هر یک از شاخص‌ها به شرح زیر بوده است.

جدول ۱. شاخص‌های کیفیت زندگی در سطح شاغلان روستایی شهرک صنعتی

شاخص‌ها	نماگرها
آموزش	میزان تحصیلات
مشارکت	میزان مشارکت در امور (مالی، فکری، فیزیکی) روستا
مسکن	قدمت مسکن، وضعیت مالکیت مسکن و ...
الگوی مصرف	لوازم و امکانات مصرفی، کولر، جاروبرقی، ماشین لباسشویی، وسیله نقلیه و ...
امنیت شغلی	بررسی امید به آینده شغلی، رضایت شغلی
تعلق اجتماعی	انگیزه برای ماندگاری در روستا، تمایل همسر برای ادامه زندگی در روستا، تمایل فرزندان برای ادامه زندگی در روستا
بیمه و تامین اجتماعی	وضعیت بیمه، برخورداری از امکانات و خدمات بهداشتی- درمانی

همچنین در ادامه بر اساس تعداد شاغلان روستایی در شهرک صنعتی ۲۷۳ نفر در مجموع ۵ روستای مورد مطالعه مشغول فعالیت بوده‌اند که بر اساس فرمول کوکران تعداد نمونه‌ها برای ۲۷۳ نفر برابر با ۲۱۹ نفر بوده است اما با توجه به عدم دسترسی به تمامی شاغلان در هر یک از کارگاه‌ها و شرکت‌ها و در سطح روستاهای نمونه، لذا بر این اساس ۵۰ درصد از ۲۱۹ نفر که برابر با ۱۰۹ بوده است به عنوان نمونه انتخاب و پرسش‌نامه تکمیل گردید.

$$n = \frac{t^2 pq / d^2}{1 + \frac{1}{n(t^2 pq / d^2 - 1)}} \quad (1)$$

$$T = ۱/۹۶ \quad P = ۰/۵ \quad Q = ۰/۵$$

بر اساس فرمول کوکران که در آن N برابر است با جامعه آماری، T یا Z عبارت است از اندازه متغیر در توزیع نرمال، p درصد توزیع صفت در جامعه، q درصد عدم توزیع صفت در جامعه، d تفاضل نسبت واقعی صفت در جامعه می‌باشد.

جدول ۲. روستاهای نمونه مورد مطالعه و تعداد نمونه‌ها در سطح شاغلان روستایی روستاهای نمونه شهرک صنعتی شریف

روستاها	نورین	قمچ آباد	اسد آباد	حصار قاجار	قروه	مجموع
تعداد شاغلان روستایی در شهرک	۱۲۱	۲۳	۹	۱۸	۱۰۲	۲۷۳
حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران	۹۲	۲۱	۹	۱۷	۸۰	۲۱۹
انتخاب ۵۰ درصد از نمونه‌ها (به دلیل عدم دسترسی کامل به همه تعداد نمونه‌ها)						۱۰۹ نمونه

در ادامه در ارتباط با روایی ابزار تحقیق ابتدا تعداد ۱۵ پرسش‌نامه توسط صاحب نظران و اساتید برنامه‌ریزی روستایی و توسعه روستایی تکمیل و مورد تایید قرار گرفت و در ارتباط با سنجش پایایی تحقیق از نرم‌افزار SPSS و روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که نتایج برای هر یک از شاخص‌ها به شرح زیر بوده است.

جدول ۳. میزان پایایی شاخص های مورد استفاده در سطح شاغلان روستایی شهرک صنعتی

شاخص	آلفای کرونباخ
آموزش	۰/۹۶۹
مشارکت	۰/۷۲۲
مسکن	۰/۷۴۶
الگوی مصرف	۰/۸۰۹
امنیت شغلی	۰/۷۵۰
تعلق اجتماعی	۰/۸۳۵
بیمه و تامین اجتماعی	۰/۸۸۰

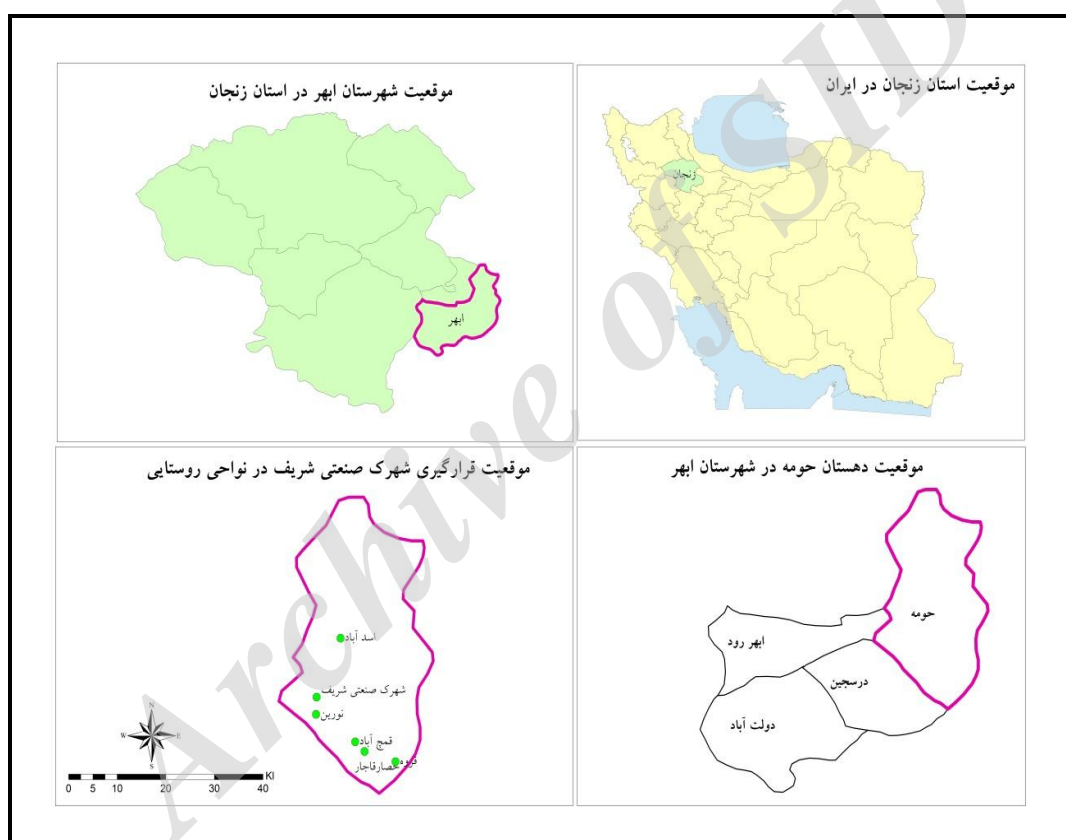
از مجموع جامعه آماری ۱۰۹ نمونه شاغل روستایی شهرک صنعتی به عنوان واحد تحلیل (به عبارتی فرد شاغل) مطرح بوده است و پنج روستای نمونه که شاغلان ساکن آن بوده اند به عنوان سطح تحلیل مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین در ادامه به ارائه نتایج حاصل از یافته های میدانی در ارتباط با مباحثی از قبیل شرکت های تولیدی در داخل شهرک صنعتی شریف، نوع محصول تولیدی، تعداد شاغلان روستایی به تفکیک زن و مرد و میزان حقوق دریافتی در هر یک از شرکت های تولیدی پرداخته شد.

جدول ۴. مشخصات شرکت ها و کارگاه های تولیدی شهرک صنعتی شریف

مرد	زن	تعداد کل شاغلان	نوع محصول تولیدی	شرکت تولیدی
۱۱	۳	۱۴	مواد و محصولات شیمیایی	وفا چوب ایرانیان
-	-	-	منسوجات (به جز پوشاک)	جمشیدی
۲۴	۶	۳۰	کافی غیر فلزی	کیمیا سرام زرین
۱۱	۱۴	۲۵	غذایی و آشامیدنی	قند ریزی شایسته ابهر
۵۳	۷	۶۰	فلزات اساسی (آهن، فولاد و مس و ...)	فولاد نورد نوین ابهر
۲۵	-	۲۵	لاستیک و پلاستیک	صنایع یگانه پلاستیک سپهر
-	-	-	فلزات اساسی (آهن، فولاد و مس و ...)	ماندگار سازان ابهر
۷	۳	۱۰	مواد و محصولات شیمیایی	آریا پلاستیک عرشیا
-	-	-	ماشین آلات و تجهیزات	عبدی
-	۱۵	۱۰۰	ماشین آلات و دستگاه های برقی	سیم و کابل آرین ابهر
-	-	-	فلزات اساسی (آهن، فولاد و مس و ...)	محسنی
-	-	-	منسوجات (به جز پوشاک)	سرمه پود
-	-	-	ماشین آلات و دستگاه های برقی	سامان گستران ایستاس
۲۵	۱۵	۴۰	منسوجات (به جز پوشاک)	آذر گلدیس تاب
-	-	-	ماشین آلات و تجهیزات	آروین الکترونیک پارس
-	-	-	ماشین آلات و تجهیزات	آریا الکترونیک پارس
-	-	-	سایر فعالیت های کسب و کار	آریا پلاستیک ارشیا
-	-	-	فلزات اساسی (آهن، فولاد و مس و ...)	عسگری
۹	-	۹	مواد و محصولات شیمیایی	اهرام پلیمر آریا
-	-	-	منسوجات به جز پوشاک	بافندگی عقیق ابهر
۱۰	-	۱۰	لاستیک و پلاستیک	بهینه پویه ابهر
۱۸	۲۲	۴۰	لاستیک و پلاستیک	پارس پرند دیبای یک
-	-	-	منسوجات (به جز پوشاک)، دستمال مرطوب، حوله، زیر انداز	پارس پرند دیبای ۲
۴۱۵	۷۹۵	۱۲۱۰	منسوجات (پوشاک کامل بچه)	پارس حیات ساغلیک اروندر
-	-	-	مواد و محصولات شیمیایی	پرکوک فوم ابهر
-	۱۰	۳۰	سایر فعالیت های کسب و کار	پوشش چاپ ابهر
-	-	-	مواد و محصولات شیمیایی	پویا شیمی گستر
-	-	-	ماشین آلات و تجهیزات	تولیدی صنعتی بوتالی ابهر
-	-	-	کافی غیر فلزی	سارنج کاران ابهر
-	-	-	کافی غیر فلزی	رسولی

محدوده مورد مطالعه

شهرستان ابهر یکی از شهرستان‌های هفتگانه استان زنجان می‌باشد که با مساحت ۲۹۹۳ کیلومتر در شرق استان زنجان واقع شده است، و مرکز آن شهر ابهر می‌باشد. شهرستان ابهر در ۴۸ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۲۶ دقیقه طول شرقی و ۳۵ درجه و ۴۳ دقیقه عرض شمالی قرار گرفته است. شهرستان ابهر از شمال به طارم و قزوین، از شمال شرقی به شهرستان زنجان از شرق به شهرستان ایجرود، از جنوب شرق به شهرستان خدابنده، از جنوب به شهرستان بومین زهرا (استان قزوین)، از جنوب شرقی به شهرستان تاکستان (استان قزوین)، از شرق شهرستان خرمدره و از شمال شرق به شهرستان قزوین محدود می‌شود. این شهر در فاصله ۹۰ کیلومتری از استان زنجان در مسیر ترانزیت تهران - زنجان، در منطقه کوهستانی به صورت دره‌ای از شمال غرب به جنوب شرق کشیده شده است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری سال ۱۳۸۵ شهرستان ابهر از دو بخش مرکزی و سلطانیه، هشت دهستان به نام‌های ابهرود، حومه، درسجین، دولت‌آباد صابین قلعه سلطانیه سنبل آباد و گوزلدرد و چهار شهر ابهر صابین قلعه، هیدج و سلطانیه تشکیل شده است.

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

همچنین شهرک صنعتی شریف شهرستان ابهر با توجه به موقعیت قرارگیری که با ۸۴ هکتار مجموع زمین و مساحت صنعتی ۶۷ هکتار که در ۵ کیلومتری شهرستان ابهر قرار داشته است، این شهرک در مقایسه با دیگر شهرک‌های این شهرستان دارای مزیت‌هایی همانند: تکمیل شدن بیشتر شرکت‌ها و کارگاه‌های آن و شروع به فعالیت این شرکت‌ها، دسترسی به امکاناتی از قبیل: راه، آب، برق، گاز، تلفن، ایجاد اشتغال برای بومیان منطقه نزدیکی به نیروی کار فراوان روستایی و ... بوده است. این شهرک در حال حاضر دارای ۳۱ شرکت و کارگاه تولیدی بوده است البته در این میان ۱۳ شرکت این شهرک صنعتی به صورت کامل به بهره‌برداری رسیده است.

یافته‌ها و بحث

شاخص آموزشی شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص آموزشی، گویه‌های میزان تحصیلات، تمایل برای ادامه تحصیل خود، تمایل برای ادامه تحصیل فرزندان و اعضای خانواده در مقاطع بالاتر و توانایی مالی جهت تامین نیازهای آموزشی فرزندان و اعضای خانواده مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هر یک به صورت توصیفی ارائه می‌گردد (جدول ۵).

جدول ۵. وضعیت توصیفی گویه‌های شاخص آموزشی

شرح	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی					بعد از اشتغال در شهرک صنعتی				
	بی سواد	ابتدایی	راهنمایی و دبیرستان	دیپلم	فوق دیپلم و بالاتر	بی سواد	ابتدایی	راهنمایی و دبیرستان	دیپلم	فوق دیپلم و بالاتر
میزان تحصیلات	۱۹	۱۶	۲۵	۲۷	۲۲	۱۹	۱۶	۲۵	۲۷	۲۲
تمایل برای ادامه تحصیل خود	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
تمایل برای ادامه تحصیل فرزندان و اعضای خانواده در مقاطع بالاتر	-	۱	۹	۱۹	۲۸	-	-	۴	۱۹	۳۴
توانایی مالی جهت تامین نیازهای آموزشی فرزندان و اعضای خانواده	۹	۱۵	۲۱	۷	۵	۲	۴	۸	۲۴	۱۹

همانگونه که نتایج یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد (جدول ۵)، در حقیقت در ارتباط با شاخص آموزشی عمده تغییرات در ارتباط با گویه‌های تمایل برای ادامه تحصیل فرزندان و اعضای خانواده در مقاطع بالاتر و توانایی مالی جهت تامین نیازهای آموزشی فرزندان و اعضای خانواده بوده است، به عبارتی تغییر در وضعیت آموزشی خود شاغلان روستایی بسیار اندک بوده اما عمده تاثیرات این بخش در دو گویه ذکر شده خلاصه می‌گردد.

جدول ۶. کیفیت شاخص آموزشی شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معنا داری
آموزش	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۲/۹۸۱۷	۱/۲۹۸۰۲	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۳/۲۲۹۴	۱/۳۲۲۸۲	

در ادامه نتایج حاصل از یافته‌های استنباطی (جدول ۶) نشان می‌دهد که با توجه به سطح معنا داری که برابر با ۰/۰۰۰ بوده در واقع موید وجود تفاوت در شاخص آموزشی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی بوده است و چنانچه که در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی میزان میانگین ۳/۲۲۹۴ بوده که در مقایسه با دوره قبل از اشتغال در شهرک صنعتی میانگین ۲/۹۸۱۷ با میزان افزایش همراه بوده است که در واقع گویای مطلوبیت و ارتقا سطح تحصیلات در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی می‌باشد.

شاخص مشارکت شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص مشارکت، گویه‌های همکاری فیزیکی و یدی در بحث‌های عمرانی روستا، حضور و همکاری در بحث‌های فرهنگی روستا (همفکری در مساجد، همفکری با دهیار و...) و مشارکت مالی در امور روستا مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هر یک به صورت توصیفی ارائه می‌گردد (جدول ۷).

جدول ۷. وضعیت توصیفی گویه‌های شاخص مشارکت

بعد از اشتغال در شهرک صنعتی				قبل از اشتغال در شهرک صنعتی				شرح	
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نماگرها
۲۱	۲۷	۳۲	۱۶	۱۳	۲۸	۳۷	۲۴	۱۲	همکاری فیزیکی و بدی در بحث‌های عمرانی روستا
۴۵	۳۸	۱۵	۶	۵	۳۰	۲۷	۳۴	۱۳	حضور و همکاری در بحث‌های فرهنگی روستا (همفکری در مساجد، همفکری با دهیار و...)
۱۹	۲۱	۳۹	۲۱	۹	۴	۹	۴۳	۳۰	مشارکت مالی در امور روستا

همانگونه که نتایج یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد (جدول ۷)، در ارتباط با شاخص مشارکتی، گویه همکاری فیزیکی و بدی در بحث‌های عمرانی روستا نسبت به دوره قبل از اشتغال در شهرک صنعتی به نسبت کاهش یافته که در بررسی‌های میدانی دلیل این امر در کمبود زمان لازم برای حضور بیشتر شاغلان بدلیل اشتغال در شهرک صنعتی عنوان گردید، در ارتباط با دیگر گویه‌ها یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان مشارکت به صورت محسوسی بویژه در ارتباط با گویه مشارکت در امور مالی روستا افزایش داشته است.

جدول ۸. کیفیت شاخص مشارکتی شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری
مشارکتی	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۹/۲۸۴۴	۱/۸۴۱۳۵	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۱۳/۴۸۶۲	۱/۳۰۹۶۱	

همچنین در ادامه یافته‌های استنباطی پژوهش نشان می‌دهد (جدول ۸) که سطح معناداری که برابر با ۰/۰۰۰ بوده در واقع موید وجود تفاوت در شاخص مشارکتی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی برای شاغلان روستایی بوده است و از طرف دیگر میزان میانگین در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی که برابر با ۱۳/۴۸۶۲ بوده نسبت به میانگین دوره قبل از اشتغال در شهرک صنعتی ۹/۲۸۴۴ به میزان زیادی افزایش داشته که بیانگر مطلوبیت و افزایش مشارکت و همکاری بیشتر شاغلان در جنبه‌های مختلف روستا نسبت به دوره قبل اشتغال بوده است.

شاخص وضعیت مسکن شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص وضعیت مسکن، گویه‌های تعمیر و نوسازی مسکن (جزئی و کلی)، خرید مسکن و یا زمین، وضعیت مسکن با تاکید بر عمر بنا و وضعیت مالکیت مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هر یک به صورت توصیفی ارائه می‌گردد (جدول ۹).

جدول ۹. وضعیت توصیفی گویه‌های شاخص وضعیت مسکن

بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		تعمیر و نوسازی مسکن (جزئی و کلی)	
خیر	بله	خیر	بله	۲۱	۶۲
۵۴	۲۹	۶۲	۲۱		
بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		خرید مسکن و یا زمین	
خیر	بله	خیر	بله	۱۴	۹۵
۸۶	۲۳	۹۵	۱۴		
بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		وضعیت مسکن با تاکید بر عمر بنا	
۱۰ سال و بالاتر	۵ تا ۹ سال	۱۰ سال و بالاتر	۵ تا ۹ سال	۶	۳۶
۳۴	۲۶	۳۶	۲۷		
بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		وضعیت مالکیت	
زندگی با خانواده و اقوام	مالک	مالک	زندگی با خانواده و اقوام	۶۱	۴۸
۳۹	-	۷۰	۴۸		

جدول ۱۲. کیفیت شاخص مصرف شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری
الگوی مصرفی	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۱۴/۶۶۹۷	۱/۲۷۶۹۷	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۱۸/۲۲۹۴	۱/۱۲۷۳۸	

نتایج حاصل از یافته‌های استنباطی پژوهش برای مجموع گویه‌های مذکور نشان می‌دهد که سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰ بوده است که در واقع موید تفاوت در وضعیت الگوی مصرفی شاغلان روستایی شهرک صنعتی شریف در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک بوده است و همچنین با توجه به میزان میانگین بدست آمده که در دوره بعد از اشتغال در شهرک برابر با ۱۸/۲۲۹۴ بوده که نسبت به میزان میانگین دوره قبل از اشتغال در شهرک که برابر با میزان میانگین ۱۴/۶۶۹۷ بوده از میزان بالایی برخوردار بوده است که در واقع موید توانایی بیشتر شاغلان روستایی در دوره بعد از اشتغال در شهرک در جهت تهیه امکانات مصرفی در سطح بالاتری نسبت به دوره قبل اشتغال در شهرک بوده است (جدول ۱۲).

شاخص امنیت شغلی شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص امنیت شغلی، گویه‌های میزان امیدواری نسبت به آینده شغلی، میزان رضایتمندی از وضعیت منزلت اجتماعی (نگرش جامعه بیرونی) شغل خود، میزان رضایتمندی از وضعیت اقتصادی (بهره‌مندی) شغل خود و میزان تعلق خاطر و وابستگی (مقطعی یا دائمی) به شغل خود از نظر امنیت شغلی و مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هر یک به صورت توصیفی ارائه می‌شود.

جدول ۱۳. وضعیت توصیفی گویه‌های شاخص وضعیت شغلی

شرح	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی					بعد از اشتغال در شهرک صنعتی				
	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
میزان امیدواری نسبت به آینده شغلی	۱۷	۲۸	۴۱	۱۵	۸	۳	۱۱	۵۳	۳۰	۱۲
میزان رضایتمندی از وضعیت منزلت اجتماعی (نگرش جامعه بیرونی) شغل خود	۳	۵	۷۳	۱۹	۹	۲	۲۷	۴۴	۲۴	۱۲
میزان رضایتمندی از وضعیت اقتصادی (بهره‌مندی) شغل خود	۴۳	۳۰	۳۲	۴	۴	۴	۳۴	۵۰	۱۵	۶
میزان تعلق خاطر و وابستگی (مقطعی یا دائمی) به شغل خود از نظر امنیت شغلی	۵۵	۳۵	۱۹			۷	۲۰	۵۶	۱۹	۷

همان گونه که نتایج یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد (جدول ۱۳)، درحقیقت در ارتباط با شاخص وضعیت شغلی تمامی گویه‌های مطرح شده در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی بیانگر تغییرات مثبت و بهبودی بوده است که در این میان گویه‌های میزان امیدواری نسبت به آینده شغلی و میزان تعلق خاطر و وابستگی (مقطعی یا دائمی) به شغل خود از نظر امنیت شغلی نسبت به دیگر گویه‌ها از روند افزایشی بیشتری برخوردار بوده‌اند.

جدول ۱۴. کیفیت شاخص امنیت شغلی شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری
امنیت شغلی	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۳/۴۶۷۹	۱/۸۹۸۲۴	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۸/۲۹۳۶	۱/۰۶۵۴۷	

نتایج حاصل از یافته‌های استنباطی برای مجموع گویه‌های شاخص مذکور (جدول ۱۴) نشان می‌دهد که سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰ بوده است که در واقع موید تفاوت در امنیت شغلی شاغلان روستایی شهرک صنعتی شریف در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک بوده است، از طرف دیگر با توجه به میزان میانگین بدست آمده که در دوره بعد از اشتغال شاغلان روستایی در شهرک صنعتی که برابر با میزان ۸/۲۹۳۶ بوده است که نسبت به دوره قبل از اشتغال شاغلان روستایی در شهرک که میانگین ۳/۴۶۷۹ بوده است بالا می‌باشد که گویای بالا رفتن امنیت شغلی شاغلان روستایی در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی بوده است.

شاخص تعلق اجتماعی شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص تعلق اجتماعی، گویه های میزان انگیزه ماندگاری در روستا، تمایل همسر برای ادامه زندگی در روستا و تمایل فرزندان برای ادامه زندگی در روستا مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هریک به صورت توصیفی ارائه می شود (جدول ۱۵).

جدول ۱۵. وضعیت توصیفی گویه های شاخص تعلق اجتماعی

بعد از اشتغال در شهرک صنعتی				قبل از اشتغال در شهرک صنعتی				شرح		
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نماگرها
۲۷	۳۵	۲۶	۱۶	۵	۴	۱۲	۱۹	۳۱	۴۲	میزان انگیزه ماندگاری در روستا
۲۰	۲۸	۱۹	۲	۱	۲	۵	۲۹	۱۸	۱۶	تمایل همسر برای ادامه زندگی در روستا
۱۵	۹	۷	۳		۳	۳	۴	۱۱	۱۳	تمایل فرزندان برای ادامه زندگی در روستا

همان گونه که نتایج یافته های توصیفی نشان می دهد (جدول ۱۵)، در حقیقت در ارتباط با شاخص تعلق اجتماعی هر سه گویه با روند افزایشی در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی بیان گردیده شده اند، همچنین قابل ذکر است با توجه به اینکه تعدادی از نمونه های مورد بررسی بدلیل عدم تشکیل خانواده به برخی از گویه های مطرح شده پاسخی نداده اند، لذا کم بودن تعداد نمونه ها در گویه های مطرح شده به عنوان عدم پاسخ یا به عبارتی میسینگ در نظر گرفته شده و لذا میزان پاسخ ها از تعداد نمونه اصلی کمتر بوده است.

جدول ۱۶. کیفیت شاخص تعلق اجتماعی شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معنا داری
تعلق اجتماعی	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۶/۱۴۱۰	۱/۱۳۶۴۶	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۱۷/۱۱۵۴	۱/۳۲۸۸۱	

همچنین در ادامه نتایج حاصل از یافته های استنباطی پژوهش (جدول ۱۶) نشان داد که سطح معنا داری در مجموع گویه ها برابر با ۰/۰۰۰ بوده است که در واقع موید تفاوت در شاخص تعلق اجتماعی شاغلان روستایی شهرک صنعتی شریف در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک بوده است و از طرف دیگر نتایج حاصل از میانگین شاخص تعلق اجتماعی شاغلان روستایی شهرک صنعتی که در دوره بعد از اشتغال در شهرک برابر با ۱۷/۱۱۵۴ بوده که نسبت به دوره قبل از اشتغال شاغلان روستایی در شهرک که برابر با میانگین ۶/۱۴۱۰ بوده است بالا می باشد که در واقع گویای بالا رفتن ماندگاری و تعلق اجتماعی شاغلان روستایی در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی بوده است.

شاخص بیمه و تامین اجتماعی شاغلان روستایی

در ارتباط با شاخص بیمه و تامین اجتماعی، گویه های پرداخت ماهیانه حق بیمه (مقایسه شغل قبلی با اشتغال در شهرک صنعتی) و برخورداری از دفترچه بهداشتی - درمانی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج برای هریک به صورت توصیفی ارائه می شود.

جدول ۱۷. وضعیت توصیفی گویه های شاخص بیمه و تامین اجتماعی

بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		پرداخت ماهیانه حق بیمه (مقایسه شغل قبلی با اشتغال در شهرک صنعتی)
خییر	بله	خییر	بله	
-	۱۰۵	۲۴	۸۱	
بعد از اشتغال در شهرک صنعتی		قبل از اشتغال در شهرک صنعتی		برخورداری از دفترچه بهداشتی - درمانی
خییر	بله	خییر	بله	
-	۹۹	۱۷	۸۸	

همان گونه که نتایج یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد (جدول ۱۷)، در حقیقت در ارتباط با شاخص بیمه و تامین اجتماعی تغییرات در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی برای شاغلان مثبت و تاثیر گذار بوده اگرچه این تاثیرگذاری با شدت اندک از دیدگاه شاغلان مطرح گردیده است، همچنین قابل ذکر است با توجه به اینکه اکثر شاغلان در مقطع قبل از شهرک در شغل کشاورزی فعالیت داشته‌اند لذا برخی بیمه خود را به صورتی شخصی پرداخت می‌نموده‌اند و همچنین در ارتباط با مبحث برخورداری از دفترچه بهداشتی درمانی اکثراً دارای دفترچه بهداشتی درمانی روستایی در مقطع قبل از اشتغال در شهرک صنعتی شریف بوده‌اند، لذا بر این اساس میزان تغییرات در ارتباط با شاخص مذکور مثبت اما بسیار اندک بوده است.

جدول ۱۸. کیفیت شاخص بیمه و تامین اجتماعی شاغلان روستایی در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی شریف

شاخص	مقطع زمانی	میانگین	انحراف معیار	سطح معنا داری
بیمه و تامین اجتماعی	قبل از اشتغال در شهرک صنعتی	۱/۱۸۳۵	۳/۸۸۸۵	۰/۰۰۰
	بعد از اشتغال در شهرک صنعتی	۱/۹۹۰۸	۰/۹۵۷۸	

در نهایت نتایج حاصل از یافته‌های استنباطی پژوهش (جدول ۱۸) برای مجموع گویه‌های ذکر شده نشان داد که سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۰ بوده است که در واقع موید تفاوت در شاخص بیمه و تامین اجتماعی شاغلان روستایی شهرک صنعتی شریف در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک بوده است و از طرف دیگر نتایج حاصل از میانگین شاخص بیمه و تامین اجتماعی در مقطع بعد از اشتغال شاغلان روستایی در شهرک صنعتی شریف که برابر با ۱/۹۹۰۸ بوده است که نسبت به دوره قبل از اشتغال آنان در شهرک صنعتی که برابر با میانگین ۱/۱۸۳۵ بوده است بالا می‌باشد که در واقع موید بهبود و ارتقاء وضعیت بیمه و تامین اجتماعی شاغلان روستایی شهرک صنعتی در دوره بعد از اشتغال در شهرک صنعتی می‌باشد.

نتیجه گیری

شهرک‌های صنعتی که عمدتاً در خارج از محدوده شهرها و در قلمرو نواحی روستایی استقرار دارند به عنوان یک کاتالیزور بسیار نیرومند در جهت تقویت توسعه نواحی روستایی پیرامونی مطرح هستند چرا که در صورت برنامه‌ریزی و سازماندهی منظم و اصولی در راستای بهره‌گیری از نیروی کار نواحی روستایی می‌توانند نقش بسیار مهمی در توسعه و شکوفایی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نواحی روستایی مطرح گردند، که در این راستا به بررسی گویه‌های مربوط به اثرات شهرک‌های صنعتی بر کیفیت زندگی روستاهای پیرامونی پرداخته شد، تا اثر شهرک صنعتی شریف را بر کیفیت زندگی شاغلان روستایی در شهرک صنعتی شریف از نظر ابعاد (آموزش، مشارکت، وضعیت مسکن، وضعیت الگوی مصرف، امنیت شغلی، تعلق اجتماعی و بیمه و تامین اجتماعی) مورد بررسی قرار گیرد بگونه‌ای که در ارتباط با شاخص آموزشی نتایج بیانگر بهبودی کیفیت شاخص آموزشی شاغلان شهرک صنعتی بوده به گونه‌ای که همزمان با اشتغال در شهرک تمایل آنان برای ادامه تحصیل افزایش یافته که در حقیقت به نوعی بیانگر محقق شدن زمینه برای ادامه تحصیل آن‌ها بوده است، در ارتباط با شاخص مشارکتی نتایج نشان داد که میزان مشارکت آندسته از روستاییانی که در شهرک صنعتی شاغل بوده‌اند در مقایسه با روستاییانی که در شهرک اشتغال نداشته‌اند و حتی خود شاغلان روستایی شهرک در دو مقطع قبل و بعد از اشتغال در شهرک صنعتی کاملاً متفاوت بوده بگونه‌ای که افزایش و بهبودی کیفیت شاخص مشارکتی کاملاً مشهود و روند افزایشی داشته است. در ارتباط با شاخص کیفیت مسکن نتایج نشان می‌دهد که اگرچه ساخت و سازهای جدید صورت گرفته در بحث مطلوبیت مسکن توسط شاغلان شهرک صنعتی بسیار محدود بوده اما نکته قابل توجه این بوده که این بهبودی در وضعیت اقتصادی شاغلان تاثیر مستقیمی هر چند اندک بر مقاوم سازی، زیبا سازی مسکن شاغلان روستایی در شهرک صنعتی در مقایسه با روستاییان فاقد شغل داشته است. همچنین در ادامه قابل ذکر است که در ارتباط با شاخص‌های الگوی مصرفی، امنیت شغلی، تعلق اجتماعی و بیمه و تامین اجتماعی، شهرک صنعتی بر کیفیت شاخص‌های مذکور اثر گذاری مثبتی داشته است به گونه‌ای که این تفاوت در کیفیت شاخص‌های مذکور در میان روستاییان شاغل در شهرک صنعتی با روستاییان عادی کاملاً مشهود می‌باشد. در ادامه برای مقایسه کلی میان نتایج مطالعات پیشین و مطالعه حاضر می‌توان به نتایج زیر اشاره نمود، یافته‌های پژوهش حاضر همسو با یافته‌های نجفی کانی و متوسلی (۱۳۹۳) که نشان دادند شهرک صنعتی

مهریز بر بهبود اوضاع زیستی و معیشتی مردم حومه اثر گذار بوده است و تا حدود زیادی سبب افزایش قدرت خرید مردم، افزایش درآمد، افزایش انگیزه سرمایه گذاری، بهبود امکانات زیربنایی، افزایش مشارکت مردم محلی شده و هم چنین همسو با یافته‌های برقی و همکاران (۱۳۹۳) که نشان دادند شهرک صنعتی آق قلا از حیث اقتصادی در دو جنبه توسعه اقتصادی و همچنین اشتغال و درآمد بر روستاهای پیرامونی اثر گذار بوده است که در این میان عامل توسعه اقتصادی شامل متغیرهایی چون اشتغال، کاهش فقر و افزایش تنوع شغلی (مشاغل مرتبط با شهرک صنعتی به صورت غیر مستقیم)، بازاریابی و در ارتباط با عامل اشتغال و درآمد بر متغیرهای اشتغالی و درآمدزایی اثر گذار بوده است. همچنین پژوهش حاضر با یافته‌های بوذرجمهری و همکاران (۱۳۹۴) تنها در ارتباط با متغیر الگوی مصرف که نتایج در این پژوهش بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار در این متغیر بوده است بدین معنی که در ارتباط با متغیر مذکور شهرک صنعتی تأثیری مطلوب بر کیفیت الگوی مصرفی روستاییان نداشته است مغایر بوده است. بنابراین همان گونه که نتایج نشان داد در کل می‌بایست عنوان نمود که شهرک صنعتی شریف در منطقه مورد مطالعه توانسته در جهت بهبود وضعیت کیفیت زندگی روستاییان و بویژه شاغلان روستایی روستاهای پیرامونی که در این شهرک مشغول به فعالیت هستند موثر واقع گردد، البته اگرچه تمامی نیروهای شاغل در شهرک را روستاییان تشکیل نمی‌دهند که در این راستا می‌توان به دلایلی از قبیل نیازمندی به نیروی متخصص شهری، نیازمندی به شاغلان زن در برخی از واحدهای صنعتی که امکان تأمین آن از نواحی روستایی مقدور نبوده اشاره نمود، لذا تعداد زیادی از نیروی کار شهرک صنعتی را افراد ساکن در نواحی شهری تشکیل می‌دهند، اما در این راستا می‌توان با ایجاد زمینه‌های مناسب بویژه استفاده از نیروی کار زنان نواحی روستایی زمینه را برای بهره‌مندی هرچه بیشتر از مزایای شهرک در زمینه اقتصادی برای نواحی روستایی مختص ساخت، مبحث دیگری که در ارتباط با شهرک صنعتی شریف می‌بایست مورد توجه قرار داد لزوم ایجاد مشاغل ثانویه منتج از تولیدات شهرک در روستاهای مذکور می‌باشد چرا که ایجاد چنین مشاغلی قطعاً می‌تواند ضمن ایجاد مشاغل غیر مستقیم برای ساکنان نواحی روستایی، در شناسایی منطقه به عنوان یک قطب در زمینه خدماتی همانند فروش تولید به مصرف کالاهای شهر با قیمت مناسبتر نسبت به بازار برای شهرها و نواحی اطراف اشاره نمود در نهایت می‌بایست عنوان نمود که اشتغال ایجاد شده برای شاغلان روستایی در بسیاری از زمینه‌ها مطلوب واقع گردیده اما این اشتغال تنها تعداد معدودی از جوانان و افراد در سنین اشتغال را توانسته پوشش دهد لذا می‌بایست با تقویت در زمینه تخصص فنی و مهارتی و افزایش سطح تحصیلات روستاییان زمینه فرصت شغلی بیشتر در شهرک را برای آنان فراهم نمود.

References

- Ahmadi, F. (2009). Promote the village to the city and its role in improving the quality of life of local residents (case study: saheb city, saghez county). master's thesis, Tehran University, Tehran, Iran.
- Amini, S. (2010). Effects of Industrial Park on the development Eshtehard neighboring villages. *Journal of Agricultural Economics and Development (Agricultural Science and Technology)*, 24 (2), 227-238. (In Persian)
- Barghi, H., Tazyki, R., & Tosi, R. (2014). Assess the Economic effects on the development of rural areas surrounding industrial towns: Agh Ghala Industrial park. *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, 4, 129-144. (In Persian)
- Barimani, F., & Balochi, O. (2013). Quality of Life in rural areas using intelligent systems (Fuzzy Logic) (Case study: Mahban district, Nick shahr county). *Journal of Rural Studies*, 4 (3), 585-613. (In Persian)
- Basakha, M., Agheli kohne shahri, L., & Masaeli, A. (2011). Ranking indicator of the quality of life of the country's in provinces. *Journal of Social Welfare*, 10 (37), 95-112. (In Persian)
- Bazrafshan, J., Rezaei, S., & Mansouri daneshvar, M.R. (2013). Assessment Impact of industrial plants on the rural economy. *Research and Rural Planning*, 2 (4), 233-258. (In Persian)
- Bouzarjomehri, Kh., Shayan, H., & Bahrami, K. (2015). Social and environmental effects of industrial parks in rural areas Case Study: Chenaran Industrial Park. *Journal of Regional Planning*, 5 (20), 81-96. (In Persian)

- Bouzarjomehri, Kh., & Yousefi, N. (2014). The Role of Industrial Towns in Social and Cultural Development of Rural Settlements (Case Study: Gorgan 2 Industrial Town). *Journal of Human Settlements Planning Studies*, 9 (28), 35-44. (In Persian)
- Das, R., & Kumar Das, A. (2011). Industrial Cluster: An Approach for Rural Development in North East India. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 2 (2), 161-165.
- Epley, D., & Menon, M. (2007). A Method of Assembling Cross-sectional Indicators into a community Quality of Life. *Soc Indic Res*, 88, 281-296.
- Fang, M., Ru, C., Wang Lien, C., Chen, L., & Jung, T. (2012). Method development for determining the malodor source and pollution in industrial park. *Science of the Total Environment*, 437, 270-275.
- Ghaffari, G.R., & Omid, R. (2009). *Quality of Life Index for Social Development*. Tehran: publishing and research Shiraz.
- Ghanbari, Y., Rahimi, H., & Ahmadyan, M. (2013). Measuring quality of life in rural areas Case Study: Mianded district, Fasa county. *Research and Rural Planning*, 2 (1), 73-95. (In Persian)
- Hajebi, Sh., Soleimani, G.H., Rahimpour, M. (2015). Industrial locating techniques using multi-criteria decision (Case Study: Industrial Park Divandarreh city in Kurdistan). *Journal of Industrial Management Faculty of Humanities*, 10 (34), 63-73. (In Persian)
- Heidarisarban, V. (2014). Assessment and prioritization of rural areas in terms of quality of in Meshgin Shahr city. *Journal of Applied Research in Geographical Sciences*, 14 (33) 131-152. (In Persian)
- Hosseinzadeh, D., & Mirzaiee, S. (2007). Quality of life work and the impact on productivity. *Journal of Management*, 18 (123), 17-20. (In Persian)
- Jajarmi, K., & Kalteh, A. (2006). The assessment of quality of life in terms of citizens. Case study: Gonbade Qaboos. *Journal of Geography and Development*, 4 (8), 5-18. (In Persian)
- Kochakinejad, F. (2009). Review and assess the quality of life in rural areas of the Central District of Kermanshah. Islamic Azad University. Kermanshah. Iran.
- Lee, D. (2001). *Diversification of the rural economy: A case study of on rural industrialization in the Republic Korea*. Jappan program /INDES 2001.Conference-japan.
- Lotfi, S., Khochaki Zadeh, M., Kheyrikhah, Z., & Oshaniyah, A. (2014). Analysis and Prioritization of the Quality of Life in Urban Neighborhoods (Case Study: Joybar City). *Journal of Human Settlements Planning Studies*, 9 (29), 1- 16. (In Persian)
- Mirlotfi, M.R., & Mollanorozi, M. (2015). Effects of Khayyam industrial parks on subjective quality of life in Neyshabur rurals. *Journal of Geographical Research*, 30 (2), 260-243. (In Persian)
- Molaeihashjin, N., Karimian, M., Baluchi, O., & Moghadani, E. (2014). Evaluation the Role of the Conversion of Rural Settlements to the City in the Quality of Life of Local Residents (Case Studies: Bordehkhon and Banak cities, Bushehr Province). *Journal of Human Settlements Planning Studies*, 9 (28), 17-33. (In Persian)
- Motiee Langroodi, S.H., & Najafi kani, A.A. (2011). Evaluate the effects of settlements and industrial parks in socio-economic development of rural areas, Case study: city of Babol. *Journal of Geographical Research*, 58, 147-165. (In Persian)
- Najafi kani, A.A., & Motavaseli, B. (2014). The role of industrial parks in urban and regional economic and social development case study: Mehriz. *Journal of New attitudes in human geography*, 6 (4), 127-142. (In Persian)
- Radpear, G. (2008). *Rural Planning (New Approach)*. London: Blackwell.
- Rashdi, S. (2013). Bio concentration of Heavy Metals in Alfalfa (Medicago sativa) from Farm Soils around Sohar Industrial Area in Oman. *APCBEE Procedia*, 5, 271- 278.
- Rezvani, M.R., Mansoriyan, H., & Ahmadi, F. (2008). Improving the countryside to the city and its role in improving the quality of life of local residents, *Rural research*, 1 (1), 33-65. (In Persian)

- Rezvani, M.R., Ramazanzadeh, M., & Mohamad poor jabary, M. (2010). Analysis of the socio-economic effects of industrial parks in the development of rural areas: Solaiman Abad Industrial Parks Branch. *Journal of Rural Development*, 8 (18), 5-26. (In Persian)
- Roberto, C., & Filippa, P. (2010). RDP and quality of life in rural areas: evaluation of the possible effects in piedmont. *European Association of Agricultural Economists Ljubljana, Slovenia*. August 25-27.
- Sahraiyani, S.M. (2001). *Iran's economy. small business bookkeeping, plan to rebuild the economy*. Tehran: Tehran Education.
- Sundar, K., & Srinivasan, V. (2009). *Rural Industrialisation: Challenges and Proposition. Commerce Wing DDE*. Annamalai University, Tamil Nadu, India.
- Vesali, S., & Tavakol, M.M. (2012). The effect of social capital on quality of life in Tehran city. *Urban Studies*, 2 (2), 197-220.
- Wheitz, R. (2006). *Regional Planning for Development countries*. London: Blackwell.
- Yu, Z.X., & Xiangmei, L. (2013). Vulnerability analysis of symbiosis networks of industrial ecology parks. *Procedia Computer Science*, 17, 965-972.
- Zhang, H. (2011). Study on the fuzzy analytic hierarchy integrated evaluation method of Eco-Industrial Parks. *Energy Procedia*, 5, 1944-1948.

How to cite this article:

Hajilo, M., Ghadiri masoum, M., Rezvani, M. (2018). Explain the effects of industrial parks on the quality of life of rural workers in the industrial parks (Case Study: Sharif industrial parks, the Township of Abhar, Zanjan Province). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 12(4), 765-784. http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_538275-en.html

Explain the effects of industrial parks on the quality of life of rural workers in the industrial parks (Case Study: Sharif industrial parks, the Township of Abhar, Zanjan Province)

Mehdi Hajilo*

Ph.D. Candidate in Geography & Rural Planning, University of Tehran, Tehran, Iran

Mojtaba Ghadiri Masoum

Professor, Dep. Of Geography and Rural Planning, University of Tehran, Tehran, Iran

Mohammad Reza Rezvani

Professor, Dep. Of Geography and Rural Planning, University of Tehran, Tehran, Iran

Received: 09/08/2016

Accepted: 10/02/2018

Extended Abstract

Introduction

Creating industrial parks is one of the most common industrialization approaches in countries that have been created to facilitate and concentrate activities. In other words, it is a process of technological change in order to improve the quality of life, especially in rural areas, which has brought about the flourishing and development of the village and the whole country. In general, the construction of industrial parks provides sustainable employment, access to greater prosperity and quality of life for the villagers (Mirlotfi & Mollanorozi, 2015: 243). Therefore, the influence of industry in rural areas can be exerted by positive economic activity, as the experiences of different countries show. Any structural change through industrialization not only creates a valuable economic role in rural areas but also leads to a thriving economy. Accordingly, these industrial parks can play a very important role in rural development by increasing rural productivity, job creation, and connecting with other economic sectors.

Methodology

The present study was applied-survey. In this study, seven indicators (education, participation, housing status, consumption pattern status, occupational safety, social belonging, insurance and social security) were used. Then, in two sections before and after employment of villagers in Sharif industrial park, was Paired-Samples T Test used in Spss software.

Table 1. Indicators of quality of life at the level of rural workers in industrial parks

	Indicators	Items
1	Education	level of Education
2	participation	The amount of participation in the affairs (financial, intellectual, physical) of the village
3	house	Housing estate, housing estate status and ...
4	consumption pattern	Appliances and consumables, cooler, vacuum cleaner, washing machine, vehicle and ...
5	occupational safety	A survey of job prospects, job satisfaction
6	social affiliation	The motivation for survival in the village, the willingness of the spouse to continue living in the village, the desire of the children to continue living in the village

* Corresponding Author:

Email: mehdihajilo@ut.ac.ir

7	insurance and social security	Insurance status, facilities and health services

The statistical population including the number of rural workers in the industrial park of 273 people in all 5 studied villages. According to the Cochran formula, the number of samples for the 273 people was 219, However, due to the lack of access to all employees in each of the workshops and companies and at the level of sample villages, 50% of 219 people, equal to 109, were selected as the sample and the questionnaire was completed.

Results and discussion

Educational index

In relation to the educational index, the degree of education, the desire to continue their education, the desire to continue education of children and family members at higher levels and financial ability to meet the educational needs of children and family members have been examined, which results indicate the desirability and promotion level Education is in the post-employment period in industrial town.

Participation index

In relation to the participation index, the points of physical and manual cooperation in rural development, presence and cooperation in village cultural affairs (participation in mosques, cooperation with the dignitaries, etc.) and financial participation in rural affairs has been examined. So results showed Increase The rate of participation in the next period employment in the industrial park.

Housing Status Indicator

Regarding the housing situation indicator, the housing repair and renovation (partial and general), the purchase of housing or land, the housing situation with an emphasis on the life of the building and the property status, the results of which showed the difference and desirability in housing situation after the employment of rural workers was in the industrial park.

consumption pattern indicator

In relation to this part, pattern of consumption, automobile ownership, motorcycle ownership, luxury goods for home use and the possibility to make consumer goods on a daily basis evaluated, the results indicate that the difference in the consumption pattern of rural people in Sharif industrial park has been in the two districts before and after employment in the town.

Occupational Safety Index:

In relation to the job security index, the degree of hopefulness toward the future of the job, the degree of satisfaction with the status of social status (the outlook of the external society), the degree of satisfaction with the economic status (benefit) of your occupation and the degree of belonging and affiliation has been studied and results showed positive and improved change.

Social affiliation index:

In relation to the social affiliation index, the rates of motivation for survival in the village, the willingness of the spouse to continue living in the village, and the willingness of the children to continue living in the village have been examined, indicating a rise in the survival and social belonging of rural workers in the post-employment period Industrial town.

Insurance and Social Security Index:

In this connection, monthly premium payment terms (comparing previous jobs with employment in industrial towns) and having a health-care checklist have been investigated, which in fact justifies the improvement in the social insurance status of rural laborers in industrial park in the post-employment period Industrial town.

Conclusion

Sharif industrial park in the studied area has been able to improve the quality of life of the villagers and especially the rural workers of the surrounding villages operating in the town. However, although all the forces employed in the township do not constitute villagers in this direction Due to reasons such as the need for a specialist in urban areas, the need for female

workers in some of the industrial units that could not be provided from rural areas, so a large part of the industrial workforce is made up of people living in urban areas, But overall, at least in qualitative improvement Worker life was effective.

Key words: quality of life, industrial park, the surrounding villages, rural workers, Township of Abhar

Archive of SID